

Thesavrvs|| Locorvm|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaë

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Cap. XXIX. Clam facere, Clandestina, Secreta, Privata, Palam, Occulta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

venire nolle, cum adhuc potius immisio in ejus bona decernenda, quam realis Citatio. l. 19. ff. de in jus voc. nisi agatur de publico interesse, uti in delictis, ubi regulariter realis Citatio licita, scilicet etiam cum præcisè personæ præsentia est necessaria, uti in matrimonialibus.

I.

Quoties in citando adest incertitudo vel ratione personæ vel ratione loci, ubi sit, toties tantum obtrinet edictalis Citatio.

Ratio: quia regulariter aliquis in faciem citandus l. 19. §. 1. ff. de excusat. Tut. & injuriosum videtur per edictum citare illum, cujus haberi potest copia.

Exemplum: sic igitur in Processu desertionis, & quoties quis vagabundus est, locum habet Edictalis Citatio. Clement. 1. de judic. Præcipue verò obtinet, si contraditores plures adsint, sique incerti, uti in processu Creditorum vel additione hereditatis obarata. Brunnem. in Process. Civil. c. 3. n. 19. §. 9.

CAP. XXII.

De Civitate, Civibus.

v. infra peregrinus.

Axioma I.

Civitas quæ sunt, non sunt singulorum: aliud enim est universitas, aliud singuli de universitate. §. universitatis 6. Instit. de rer. divis. l. in tantum 6. §. 1. ff. de rer. divis. qui textus refertur in cap. Episcopus §. 8. qui manumittitur. caus. 12. q. 2. l. sicut municipium. 7. §. si quid universitatis ff. quod universi nom. Conf. Arg. conf. 11. n. 130. lib. 1.

II.

Quoties administratoribus Civitatis sive senatui credita est pecunia sine consensu civium, toties ipse senatus quidem obligatur, non tamen Civitas, nisi probata versione l. Civitas 27. ff. de Reb. Cred.

Ratio consistit in favore Civitatis, ne ei per iniquos suos administratores facile damnum contingeret, id. l. fin. C. de reb. civit. vend.

Limit. (1.) ut senatus obligetur ex quasi Contractu, seu conditione causâ datâ causâ non secutâ, contra Civitatem verò competat Conditio ex mutuo vel actio de in rem verso. (2.) ut probanda sit hæc versio à Creditore. Conf. Lau. urb. Vol. 2. diff. 13. Mev. P. 5. dec. 383.

III.

Quoties Civitas sive verè, sive repræsentative constituit in mutuum (scilicet per constitutum Syndicum) toties tenetur ex suo Contractu etiam non probata versione.

Ratio: quia sic civitas uti alia quævis persona obligatur ex suo Contractu. Carpz. L. 2. Resp. 106. n. 1. & 2.

Limit: ut teneatur Civitas ut Civitas seu universitas, non ut singuli. §. 6. Instit. de R. D.

IV.

Civitates sunt loco privatorum & prorsus eodem jure gaudent. l. simile 10. ff. ad municip. l.

eum qui 16. de V. S. l. metum 9. §. animadvertendum. 1. quid met. caus. Fortler. in Conf. Marp. conf. 7. num. 9. l. si pignus 8. ff. qui pot. in pign. quod in comparatione magis Urbis Romanæ quam simpliciter, ut ex l. bona civitatis 15. de V. S. satis est manifestum. Vult. in Conf. Marp. conf. 16. vol. 1. num. 16. & n. 55. adde Reig. in th. in voce Civitas. v. Infr. princeps.

V.

Civitas instar unius hominis est ejusque personam repræsentat. Bart. in l. 1. §. municipium. n. 3. ff. de acquir. poss. vid. Schonborn 1. polit. 6. 13.

VI.

Civitas æquiparatur minori & læsa restitutio nem habet in integrum, ut minor l. Respubl. 4. C. quib. ex caus. major. R. impubl. 3. C. de jur. Respubl. l. 1. C. de offic. ejus qui vic. ali. jud. Gail. 2. obs. 62. n. 4.

VII.

Pupillus quoque inter cives numeratur: Regula hæc secundum quid vera est, pupillus enim civis est, sed imperfectus. Unde nec pupillis actio popularis datur. l. mulieri 6. de populari. act. Cujac. in lib. 12. ff. Juliani ad l. 5. de O. N. N. add. Aristotel. lib. 3. Politic. cap. 1.

Clamor v. infra Exclamatio.

CAP. XXIX.

Clam facere, Clandestina, Secreta, Privata, Palam, Occulta.

Axioma I.

Dolose fieri censetur, quod quis clam agit, Bald. in l. error. 7. col. 4. C. de jur. & fact. ign. quem allegat & sequitur Zas. in consl. 18. n. 9. l. 1. text. in l. fin. ff. de rit. nupt. l. non existimo 54. in fin. ff. de admin. tut. Cravett. conf. 6. n. 8. Regner. Sixtin. inter Conf. Marp. conf. 13. n. 15. vol. 1. è contrario bona fides probatur ex eo, quod quid publice factum est. Tiraquel. in proem. cr. de retrat. convent. num. 13. Menoch. consil. 15. n. 7 Barbol. ad e. Perlarum 8. extra qui filii sint legitimi.

II.

Clandestinitas non præsumitur. Dec. conf. 219. n. 6. Alciat. resp. 504. n. 7. Decian. conf. 10. n. 3. vol. 1. Menoch. conf. 2. n. 326. vol. 1. Vult. inter Conf. Marpurg. conf. 30. vol. 2. n. 181.

III.

Qui clam delinquant, magis delinquant, quam qui palam. Henr. Ryswich. in regul. Welsenb. in parat. de furibus balnear. in fin. Et clandestina delicta gravius puniendi sunt, quam quæ palam committuntur. l. non existimo 54. de adm. tut. lult. de rit. nupt. l. nemo 4. C. de Sum. Trin. Auth. sed novo jure. C. de serv. fugitiv. vid. Matth. Steph. Nov. 12. n. 18.

Contrarium habetur in Can. nemo 4. causa 32. quest. 4. ibi tolerabilior est, si lateat culpa, quam culpæ usurpetur auctoritas. Welsenb. de furt. n. 14. vers. ceterum communiter dicimus. Imò

ea crimina corripienda demum sunt, quæ coram omnibus committuntur: ipsa enim corripienda sunt secretius, quæ secretius peccantur, *cap. si peccaverit 19. caus. 2. quæst. 1. cap. ex tua. 20. extra de simon. ubi Vivian. l. 2. §. 24. de vi bon. npt.*

Limitationis loco distingve inter res per se illicitas & medias, seu quæ sua natura licitæ sunt, ex adjuncto autem demum illicitæ. Hoc casu: v. c. si agatur de conjunctione matrimoniali, ea quidem per se est res media, sed si detegantur, coiville personæ consanguineæ, gravius delictum habetur, si clam commillum fuerit, *d. l. ult. de rit. npt. ac proinde gravius etiam coëccetur.* Quod si autem factum sit per se, suâ naturâ, ipso statu, & semper illicitum, tum gravius peccat & punitur, qui manifestè delinquit, *l. 2. §. 24. ff. de vi bon. npt. §. pæna. 5. Inst. de obl. quæ ex delict. ubi Osterm. in mt. decid. Levius qui occultè, juxta illud vulgi: qui celat delictum penè est innocens. add. Bach. 2. dissut. Treutl. 30. thes. 3. lit. B. p. m. 1080.*

IV.

Quæ in capitulo sunt, non possunt faciliè probari nisi per Canonicos ipsos, *cap. veniens 38. in fin. extr. de test. add. 1. §. 26. in f. pr.*

V.

Secreta patrimonii non faciliè sunt revelanda, *l. 2. C. de alim. pup. præs.*

CAP. XXX.

Claritas, Clarum, Manifestum.

Axioma I.

Nihil magis proprium est Legibus quam claritas. *Nov. 107. in princ.* Claritas enim est de substantia Legis c. *eric autem 2. dist. 4.* Alias sententia lata contra Legem obscuram non intelligibilem valeret, juxta Bald. *in cap. fin. de constit. fac. gloss. fin. §. idem. Inst. de obl. quæ ex quas. delict. Jalón. post Imol. & Roman. in l. cum prolatis, 32. in fin. ff. de re judic. & Petrus de Anchar. in cap. 1. in 2. col. eod. tit. lib. 6. Gomez. ad §. sed ista. Inst. de act. n. 28.*

II.

In claris stare debemus expressis, aut quæ pro his habentur, ut intelligantur expressa esse. *Verall. decis. 28. n. 3. p. 1.* Atque ubi in claris verisimur, nulla vel ulterius est admittenda quæstio aut hæsitatio, *l. ille aut ille 25. §. cum in verbis. 1. de leg. 3. l. continuus 137. §. cum ita 2. de V. O. Dec. consil. 503. n. 3. ubi ait, quod in claris standum sit verbis, nec ulterius de ratione querendum, neque, ut Bald. inquit consil. 342. col. 2. vol. 1. indigemus glossa cum textum habemus; Et ubi verba sunt clara, cavillationes advocatorum, non debent habere locum, etiam si lex dura esset. Bald. conf. 174. in fin. volum. 2. idemque hoc de verbis claris à Principe prolatis tradunt Dec. conf. 137. n. 4. Cravett. conf. 4. n. 2. vol. 1. Vultej. inter Conf. Marpurg. conf. 31. n. 17. vol. 3. imò ubi verba sunt clara & perspicua, calumniosa est quæcunque alia interpretatio. Bald. in Auth. rogatio. col. 2. vers. namque ubi. C. ad SC. Trebell.*

Parif. conf. 1. n. 29. in fin. & conf. 3. n. 53. vol. 3. Grammat. conf. 105. n. 6. in civil. quærare autem conjecturas cum verba sunt clara, infirmitas est intellectus. Bald. in l. certo generi §. 1. ff. de serv. rust. pred. Welenb. in parat. de R. N. n. 8. vide Reiger. in voce Manifestum. cap. quoniam 10. de fil. Presbyt. ordinand. Unde quod dicitur in claris non esse locum conjecturis. per d. l. continuus 137. §. cum ita 2. de V. O. l. ancille 12. C. de furt. Menoch. conf. 27. n. 1. vol. 1. id non est accipiendum in claris, pro quibus ut maximè per se clara sint, etiam stant conjecturæ, sed in illis claris duntaxat, de quibus conjecturæ sunt in contrarium, ut ita in claris locus non sit conjecturis contrariis, locus autem sit non contrariis, tameti hinc clara opus non habeant, ut quæ per se ipsa satis patent. Vult. inter Conf. Marp. vol. 3. conf. 2. n. 213.

Si clarum probatione non indiget, *l. 1. ff. de re sit. in integr. cum rei per se satis aperte demonstratio ulterior addi non debeat, Roland. à Valle conf. 7. num. 1. lib. 3. l. 1. de dot. præleg. Soc. jun. conf. 22. vol. 2. Conf. Arg. conf. 76. n. 3. nec in claris opus est dubitatione. d. l. 1. §. fin. de dot. præleg. Gomez. ad §. serviana de act. n. 22. & sic frustra de interpretatione quaeritur. Bald. conf. 343. col. 2. in fin. vol. 2. in fin. vol. 1. conf. 774. in fin. vol. 2. Tib. Decian. resp. 72. n. 3. vol. 2. Cravett. conf. 273. n. 7. vers. curia autem, n. 8. per l. quod Labeo. 9. de Carbon. edit. l. ancille 12. C. de furt. imò in casu claro est calumniosa, & sic cessat in expressis à testatore, *l. sit, qui 13. §. fin. de reb. dub. cum nimium subtilizare, ubi res est clara, nihil aliud sit, quam perniciosè errare. Gœdd. inter Conf. Marp. conf. 25. n. 21. vol. 1.**

CAP. XXXI.

De Clausula.

Axioma I.

Clausula posita ad determinationem actus in principio posita, porrigitur etiam ad actus sequentes, *l. si mihi & tibi 12. §. fin. l. talis scriptura 30. §. fin. & l. seq. de leg. 1. l. cum pater 77. §. fin. ff. de leg. 2. l. 3. §. filius de liber. & post. Myns. 1. resp. 6. n. 40. cum clausula præcedens majoris sit efficacæ ad determinationem præcedentium. Bart. in l. quisquis ff. de leg. 3. Modest. Pist. conf. 36. num. 10. vol. 2. Vult. inter Conf. Marp. conf. 19. n. 106. vol. 3. Et clausula in capite adjecta, plus habet momenti, quam si in fine adiceretur. *fac. l. 27. ubi Bart. quand. dies leg. Costal. ad l. 6. de edend.**

II.

Clausula quælibet secundum naturam & mentem actus principalis intelligi & restringi debet, c. *accessorium 42. de Reg. Jur. in 6. l. si stipulat. fis 4. ff. de usur. l. fin. ff. de constit. pecun. gl. in l. si patronus 2. §. patronum 2. ff. Si quid in fraud. patron. Soc. jun. conf. 128. n. 133. Regner. Sixtin. inter Conf. Marp. conf. 12. vol. 3. n. 56.*

III.

Clausula generalis in una eademque dispositione addita non refertur ad specificata & pro-